

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล โดยออกแบบสอบถามอาจารย์หัวหน้า
หมวดศึกษาศาสตร์และอาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาศาสตร์ทุกท่านจากวิทยาลัยครูทั้งหมด ๗
แห่ง ในกรุงเทพมหานคร จำนวน ๕๖ คน ได้รับแบบสอบถามคืนมา ๕๐ ชุด คิด
เป็นร้อยละ ๘๗.๗๓ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์สายวิชา
ศึกษาศาสตร์ หนวยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู จากหัวหน้าหมวดวิชาศึกษาศาสตร์
และจากอาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาศาสตร์จากวิทยาลัยครูบางแห่งด้วย ข้อมูลที่ได้ผู้วิจัย
ได้แจกแจงความถี่แยกตามหัวข้อคิดเป็นร้อยละ หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และนำเสนอในรูปแบบตาราง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ภาคที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาศาสตร์

๑. อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๕๐ คน เป็นอาจารย์หญิง ๒๒ คน
คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๐๐ อาจารย์ชาย ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๐๐ อายุสูงสุด
๕๕ ปี ต่ำสุด ๒๔ ปี อายุเฉลี่ย ๓๘.๕๓ ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุเฉลี่ยคือ
๘.๒๗ อาจารย์โสดจำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐ อาจารย์สมรสแล้ว
มีจำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐

อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิต่าง ๆ ดังนี้

ประกาศนียบัตรทางการศึกษา (ป.ป., ป.ม., พ.ม.) จำนวน ๓ คน หรือ
ร้อยละ ๖.๐๐

ปริญญาตรีทางการศึกษา (ค.บ., กศ.บ., ป.ป. กศ.บ.,
ป.ม. กศ.บ., พ.ม. กศ.บ.) จำนวน
๔๔ คน หรือร้อยละ ๘๘.๐๐

ปริญญาตรีทางวิชาการและมีวุฒิต่างๆ (อ.บ. พ.ม., อ.บ. ป.ม., อ.บ. ป.ม., ศ.ศบ. พ.ม.,
อ.บ.ค.บ.) จำนวน ๑๒ คน หรือร้อยละ ๒๔.๐๐

ปริญญาโททางการศึกษา

(กศ.ม., ค.ม., ค.บ.อ.ม., ค.บ. M.Ed.,

อ.บ.ค.บ. ป.ม. M.A., พ.ม. M.A.,

ป.ม. กศ.บ. M.A., M.S.)

จำนวน ๑๘ คน หรือร้อยละ ๒๒.๕๐

วุฒิอื่น ๆ

(ศ.ศบ., ป.ม. กศ.บ. ร.ป.ม.) จำนวน ๓ คน

หรือร้อยละ ๓.๗๕

จะเห็นว่าอาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามนี้มีวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา
จำนวนมากที่สุดคือ ร้อยละ ๕๕.๐๐ รองลงมาคือจำนวน ๑๘ คน หรือร้อยละ ๒๒.๕๐
มีวุฒิปริญญาโททางการศึกษาซึ่งเป็นวุฒิที่สูงที่สุด วุฒิปริญญาตรีทางวิชาการและมีวุฒิกฎ
มีร้อยละ ๑๕.๐๐ ส่วนวุฒิอื่น ๆ และวุฒิประกาศนียบัตรทางการศึกษาซึ่งเป็นวุฒิต่ำสุดมี
จำนวนเท่ากัน คือร้อยละ ๓.๗๕

๒. อาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษาส่วนมากคือร้อยละ ๕๑.๒๕ ของจำนวนทั้งหมด
มีระยะเวลาทำงานด้านการศึกษาอยู่ระหว่าง ๕ - ๑๖ ปี ระยะเวลาการทำงาน
ด้านการศึกษาที่นานที่สุดคือ ๕๐ ปี ระยะเวลาที่สั้นที่สุดคือ ๑ ปี โดยเฉลี่ยแล้ว ๑๐.๘๖
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระยะเวลาการทำงานด้านการศึกษาเป็น ๗.๖๓

อาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษาที่ตอบแบบสอบถามจำนวน ๔๐ คนนี้มีผู้ที่เคยได้รับ
อนุญาตให้ไปศึกษาต่อหรือดูงานในประเทศ ๑ ครั้ง จำนวน ๑๒ คน หรือร้อยละ ๒๖.๒๕
๒ ครั้ง จำนวน ๕ คน หรือร้อยละ ๖.๒๕ และ ๓ ครั้งจำนวน ๒ คน หรือร้อยละ
๒.๕๐ ผู้ที่มีโอกาสไปศึกษาต่อหรือดูงานในต่างประเทศมีจำนวน ๖ คน หรือร้อยละ
๑๕.๐๐

ผู้ที่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของหัวหน้าสายวิชามี
จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๗๕ ของจำนวนทั้งหมด จำนวนครั้งที่ได้รับการ
อบรมมากที่สุดคือ ๔ ครั้ง และน้อยที่สุดคือ ๑ ครั้ง การอบรมอื่น ๆ ที่ครูอาจารย์
สังคมศึกษาเคยเข้ารับการอบรมมีดังนี้

การอบรมค่านิยมบวรวัตร อนุชาต ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ วิชาการ-
ศึกษา จำนวน ๕ คน

การอบรมทางค่านิยมวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตร วิธีสอน จำนวน ๓ คน

การอบรมในโครงการศึกษาเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ ประชากร-
ศึกษา ประวัติศาสตร์อเมริกา จำนวน ๕ คน

การอบรมจริยศึกษา จำนวน ๓ คน

การอบรมสาขาชีววิทยา อาหารโภชนาการ จำนวน ๑ คน

การอบรมเกี่ยวกับการจัดหางบประมาณ ทะเบียนนักศึกษา การพัสดุ จำนวน
๓ คน

ผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนมากที่สุด ๑๔ ปี น้อยที่สุด ๑ ปี โดยเฉลี่ย
๘.๒ ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระยะเวลาที่ทำการสอนสังคมศึกษาเฉลี่ยคือ
๕.๔๕ จำนวนชั่วโมงที่ต้องทำการสอนวิชาสังคมศึกษามากที่สุดสัปดาห์ละ ๑๘ ชั่วโมง
สอนน้อยที่สุด ๔ ชั่วโมง จำนวนชั่วโมงที่สอนสังคมศึกษาโดยเฉลี่ย ๑๑.๖๖ ชั่วโมง
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนชั่วโมงการสอนสังคมศึกษาโดยเฉลี่ยคือ ๓.๒๓ ครู
อาจารย์สังคมศึกษานอกจากจะสอนวิชาสังคมศึกษาแล้ว ยังต้องสอนวิชาอื่น ๆ อีก ใน
จำนวนครูอาจารย์สังคมศึกษา ๔๐ คนมีผู้ที่ต้องสอนสายวิชาอื่น ๑๑ คน คือสอนวิชาภาษา-
ไทย บรรณารักษ์ การศึกษา ๔ คน วิชาพลศึกษา สุขศึกษา หัตถศึกษา ๒ คน วัฒน-
ธรรมและระเบียบประเพณีไทย ๑ คน จำนวนชั่วโมงที่อาจารย์สังคมศึกษาไปสอนวิชา
อื่นต่อสัปดาห์คือตั้งแต่ ๔ - ๑๔ ชั่วโมง จำนวนการสอนวิชาอื่นเฉลี่ยต่อสัปดาห์ ๖.๑๘
ชั่วโมง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนชั่วโมงที่สอนวิชาอื่นเฉลี่ยต่อสัปดาห์คือ ๓.๗๐

๓. จำนวนครูอาจารย์ที่สอนสังคมศึกษาในระดับชั้น ป.กศ.ต้น ปีที่ ๑ มี
จำนวน ๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๐๐ จำนวนครูอาจารย์สอนสังคมศึกษาชั้น ป.กศ.
ต้นปีที่ ๒ มีจำนวน ๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๒๕ จำนวนอาจารย์สอนสังคมศึกษา
ในระดับชั้น ป.กศ.สูงปีที่ ๑ มีจำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๗๕ จำนวน
อาจารย์สอนสังคมศึกษาในระดับชั้น ป.กศ.สูง ปีที่ ๒ มีจำนวน ๔๕ คนคิดเป็นร้อยละ ๕๖.๒๕
เกี่ยวกับการสอนวิชาต่าง ๆ ในหมวดสังคมศึกษานั้น ได้แสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑ วิชาที่สอนในหมวดสังคมศึกษา

ข้อที่	วิชาที่สอน	จำนวน	ร้อยละ
๑	สังคมศึกษา ๑ (หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ๑)	๔๑	๕๑.๒๕
๒	สังคมศึกษา ๒ (หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ๒)	๓๑	๓๘.๗๕
๓	สังคมศึกษา ๓ (หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ๓)	๒๖	๓๒.๕๐
๔	สังคมศึกษา ๔ (ภูมิศาสตร์ ๑)	๓๒	๔๐.๐๐
๕	สังคมศึกษา ๕ (ภูมิศาสตร์ ๒)	๓๑	๓๘.๗๕
๖	สังคมศึกษา ๖ (ประวัติศาสตร์ ๑)	๔๑	๕๑.๒๕
๗	สังคมศึกษา ๗ (ประวัติศาสตร์ ๒)	๓๕	๔๓.๗๕

จากตารางที่ ๑ จะเห็นว่าครูอาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูทั้ง ๗ แห่ง ในกรุงเทพมหานคร สอนวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ๑ และวิชาประวัติศาสตร์ ๑ เป็นจำนวนเท่ากัน และสอนวิชาประวัติศาสตร์ เป็นจำนวนมากที่สุด ครูอาจารย์ที่สอนวิชาสังคมศึกษามีเหตุผลต่าง ๆ กันดังนี้

ตารางที่ ๒ เหตุผลในการสอนวิชาสังคมศึกษา

ข้อที่	เหตุผลในการสอน	จำนวน	ร้อยละ
๑	สอนควบความสมัครใจ	๔๘	๖๐.๐๐
๒	ผู้บังคับบัญชารวมหมายให้สอน	๑๕	๑๘.๐๙
๓	ไม่ถนัดสอนวิชาอื่น	๓	๓.๗๕
๔	ทำการสอนแทนชั่วคราว	๓	๓.๗๕
๕	ได้รับการฝึกหัดในการสอนวิชานี้มาโดยเฉพาะ	๓๒	๔๐.๐๐
๖	สอบบรรจุได้ในหมวดวิชานี้	๑๐	๑๒.๕๐

จากตารางที่ ๒ จะเห็นว่า ครูอาจารย์สังคมศึกษาส่วนใหญ่ สอนวิชาสังคมศึกษาควบความสมัครใจ และจำนวนรองลงมาสอนสังคมศึกษาเพราะ ได้รับการฝึกหัดในการสอนวิชานี้มาโดยเฉพาะ มีเป็นจำนวนน้อยที่ต้องสอนเพราะสอบบรรจุได้ในหมวดวิชานี้ และมีจำนวนน้อยที่สุดสอนวิชาสังคมศึกษา เพราะต้องทำการสอนแทนชั่วคราว และไม่ถนัดสอนวิชาอื่น

นอกจากการสอนตามปกติแล้ว ครูอาจารย์สังคมศึกษายังต้องมียานพิเศษด้านอื่น ๆ อีก ดังแสดงไว้ในตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ งานพิเศษที่ต้องทำนอกเหนือไปจากชั่วโมงสอน

ข้อที่	งานพิเศษที่ต้องทำ	จำนวน	ร้อยละ
๑	ช่วยงานห้องสมุด	๒	๒.๕๐
๒	ช่วยงานคานาธุรการ	๑๒	๑๕.๐๐
๓	ช่วยงานแผนกทะเบียน	๖	๗.๕๐
๔	ช่วยงานคานาแนะแนว	๔	๕.๐๐
๕	เป็นกรรมการในชุมนุมต่าง ๆ ในวิทยาลัย	๒๘	๓๖.๒๕
๖	เป็นอาจารย์ประจำชั้น	๒๓	๒๘.๗๕
๗	เป็นหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา	๑๒	๑๕.๐๐
๘	เป็นอาจารย์นิเทศก์	๓๕	๔๓.๗๕
๙	เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา	๕๑	๖๓.๗๕

จากตารางที่ ๓ จะเห็นว่าคณาจารย์สังคมศึกษามีงานพิเศษที่ต้องทำนอกเหนือไปจากชั่วโมงสอน คือ จำนวนมากที่สุดต้องเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา รองลงมาต้องเป็นอาจารย์นิเทศก์ เป็นกรรมการในชุมนุมต่าง ๆ ในวิทยาลัยและเป็นอาจารย์ประจำชั้น นอกจากนี้ยังมีงานพิเศษอื่น ๆ เช่น เป็นหัวหน้ากิจกรรม เป็นประธานกรรมการฝ่ายปกครอง เป็นกรรมการโรงอาหาร เป็นเจ้าหน้าที่ทำทุนของวิทยาลัย ช่วยงานฝ่ายวิชาการ ช่วยงานโสตทัศนศึกษา และเป็นเลขานุการผู้อำนวยการ

ภาค ๒ การจัดโปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษา
การบริหารเกี่ยวกับการสอนตามโปรแกรมนี้ ได้มีการเตรียมโปรแกรม
การสอนล่วงหน้า มีลักษณะดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔ การเตรียมโปรแกรมการสอนล่วงหน้าในวิทยาลัย

ข้อที่	การเตรียมโปรแกรม	จำนวน	ร้อยละ
๑	มีการเตรียมโปรแกรมก่อนเริ่มปีการศึกษา	๒๘	๓๕.๐๐
๒	มีการเตรียมโปรแกรมทุกภาค	๕๘	๗๒.๕๐
๓	มีการเตรียมโปรแกรมเป็นรายเดือน	๔	๕.๐๐
๔	มีการเตรียมเป็นครั้งคราวเมื่อจำเป็น	๘	๑๐.๐๐
๕	ไม่มีการเตรียมโปรแกรมเลย	๒	๒.๕๐

จากตารางที่ ๔ จะเห็นว่าการเตรียมโปรแกรมการสอนล่วงหน้าในวิทยาลัย
นั้นส่วนมากมีการวางโปรแกรมทุกภาคเรียน รองลงมาได้มีการเตรียมโปรแกรมก่อนเริ่ม
ปีการศึกษา และจำนวนน้อยที่สุดที่ไม่มีการเตรียมโปรแกรมเลย เพราะได้รับการมอบหมาย
งานอย่างกระชั้นชิดเมื่อเปิดภาคการศึกษาแล้ว

ตารางที่ ๕ ผู้ทำหน้าที่เตรียมโปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษา

ข้อที่	ผู้ทำหน้าที่เตรียมโปรแกรมการสอน	จำนวน	ร้อยละ
๑	ครูสอนสังคมศึกษาทุกคน	๕๖	๗๐.๐๐
๒	หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา	๕๗	๗๑.๒๕
๓	ผู้อำนวยการ	๐	๐
๔	ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ	๑๕	๑๘.๗๕
๕	คณะกรรมการวิทยาลัย	๒	๒.๕๐

จากตารางที่ ๕ จะเห็นว่าผู้ทำหน้าที่เตรียมโปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยคือ หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาและครูสอนสังคมศึกษาทุกคน รองลงมาคือ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ สำหรับผู้อำนวยการนั้นไม่ได้มีส่วนร่วมในการเตรียมโปรแกรมเลย

ส่วนหลักเกณฑ์ที่ใช้ถือในการเตรียมโปรแกรมการสอนวิชาสังคมนั้น มีแตกต่างกัน ดังแสดงไว้ในตารางที่ ๖

ตารางที่ ๖ หลักเกณฑ์ยึดถือในการเตรียมโปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษา

ข้อที่	หลักเกณฑ์	จำนวน	ร้อยละ
๑.	ยึดถือนโยบายของวิทยาลัยเป็นหลัก	๑๐	๑๒.๕๐
๒.	ยึดถือเอกสารแนบแนวหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาของหน่วย ศึกษานิเทศก์เป็นหลัก	๘๖	๕๗.๕๐
๓.	นำทั้งนโยบายของวิทยาลัยและ เอกสารแนบแนว หลักสูตรของหน่วยศึกษานิเทศก์มาปรับปรุงให้ เหมาะสมกับสภาพของนักศึกษา	๔๑	๕๑.๒๕
๔.	ยึดถือปรัชญาการศึกษาเป็นหลัก	๑๐	๑๒.๕๐
๕.	ยึดถือจิตวิทยาการศึกษาเป็นหลัก	๗	๘.๗๕

จากตารางที่ ๖ จะเห็นว่าหลักเกณฑ์ผู้สอนส่วนใหญ่ยึดถือในการเตรียมโปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษานั้น คือ เอกสารแนบแนวหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาของหน่วยศึกษานิเทศก์เป็นหลัก และจำนวนรองลงมาได้นำทั้งหลักนโยบายของวิทยาลัยและ เอกสารแนบแนวหลักสูตรของหน่วยศึกษานิเทศก์มาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพของนักศึกษา และมีจำนวนเท่ากันที่ยึดถือนโยบายของวิทยาลัยและปรัชญาการศึกษาเป็นหลัก ส่วนผู้ที่ยึดถือจิตวิทยาการศึกษาเป็นหลักมีจำนวนน้อยที่สุด

ในการเตรียมโปรแกรมการสอนนั้น วิทยาลัยได้จัดทำสิ่งต่าง ๆ ดังแสดงไว้ในตารางที่ ๗

ตารางที่ ๗ สิ่งที่ครูอาจารย์สังคมศึกษาได้จัดทำขึ้นในการเตรียมโปรแกรม

ข้อที่	สิ่งที่จัดทำในการเตรียมโปรแกรม	จำนวน	ร้อยละ
๑	โครงการสอนระยะยาว	๔๘	๖๐.๐๐
๒	คู่มือครู	๓๒	๔๐.๐๐
๓	เอกสารประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา	๕๖	๗๐.๐๐
๔	หนังสือสังคมศึกษาประกอบคำบรรยาย	๔๒	๕๒.๕๐

จากตารางที่ ๗ จะเห็นว่าในการเตรียมโปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยต่าง ๆ นั้น จำนวนมากที่สุดได้จัดทำเอกสารประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา นอกจากนั้นได้จัดทำโครงการสอนระยะยาว หนังสือสังคมศึกษาประกอบคำบรรยายและคู่มือครู และมีสิ่งอื่น ๆ เช่น การผลิตอุปกรณ์การสอน

และเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ครูอาจารย์สังคมศึกษาได้แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ดังแสดงในตารางที่ ๘

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๘ ข้อคิดเห็นในการปฏิบัติงานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ข้อที่	การปฏิบัติงาน	จำนวน	ร้อยละ
๑	ควรจะต้องเตรียมโปรแกรมล่วงหน้าทุกปี	๗๒	๕๐.๐๐
๒	ไม่จำเป็นต้องเตรียมโปรแกรมทุกปี เมื่อมีโปรแกรมเดิมอยู่แล้ว	๒	๒.๕๐
๓	ไม่จำเป็นต้องเตรียมโปรแกรมใหม่อีก ในกรณีที่โปรแกรมเดิมมีประสิทธิภาพดีอยู่แล้ว	๖	๓.๕๐
๔	ไม่จำเป็นต้องใช้โปรแกรมใด ๆ เพราะทำให้เสียเวลา	๐	๐

จากตารางที่ ๘ ครูส่วนใหญ่และมีจำนวนมากที่สุดในข้อคิดเห็นว่าการจะต้องเตรียมโปรแกรมล่วงหน้าทุกปี และมีจำนวนน้อยที่สุดที่แสดงความคิดเห็นว่าไม่จำเป็นต้องเตรียมโปรแกรมทุกปี เมื่อมีโปรแกรมเดิมอยู่แล้วและไม่มีผู้ใดให้ข้อคิดเห็นเลยว่าไม่จำเป็นต้องใช้โปรแกรมใด ๆ เพราะทำให้เสียเวลา

การเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางโปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษามีลักษณะดังตารางที่ ๙

ตารางที่ ๕ การเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางโปรแกรมการสอนวิชา
สังคมศึกษา

ข้อที่	ลักษณะการ เปิดโอกาส	จำนวน	ร้อยละ
๑	เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมควยทุกครั้ง	๗	๘.๗๕
๒	เปิดโอกาสให้บ่อย แต่ไม่ทุกครั้ง	๑๐	๑๒.๕๐
๓	เปิดโอกาสให้เป็นบางครั้ง	๔๒	๕๒.๕๐
๔	ไม่เปิดโอกาสให้เลย	๒๑	๒๖.๒๕

ตารางที่ ๕ แสดงให้เห็นว่าในการให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางโปรแกรม
การสอนวิชาสังคมศึกษานั้น ครูอาจารย์สังคมศึกษาส่วนใหญ่เปิดโอกาสให้เป็นบางครั้ง
รองลงมาคือไม่เปิดโอกาสให้เลย และให้เหตุผลว่าเป็นเพราะไม่มีเวลาและโอกาสที่จะ
วางโปรแกรมรวมกัน อีกประการคือการให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมทำให้เกิดความยุ่งยาก

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดครูอาจารย์เข้าทำการสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัย
ครูมีลักษณะดังตารางที่ ๑๐

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๐ การพิจารณาจัดครูอาจารย์เข้าทำการสอนในชั้นเรียน

ข้อที่	การพิจารณา	จำนวน	ร้อยละ
๑	พื้นความรู้ตามที่ได้เรียนมา	๒๕	๘๑.๒๕
๒	ความสามารถ ความถนัด และความสนใจ	๒๔	๘๐.๖๒
๓	ประสบการณ์ในการสอน	๓๘	๘๓.๕๐
๔	ตามสายวิชาที่สอบบรรจุ	๓๑	๓๘.๗๕
๕	ถือแนวการจัดปีก่อน ๆ คือใครสอนวิชาใดก็ให้สอน วิชานั้น	๒๑	๒๖.๒๕

จากตารางที่ ๑๐ จะเห็นว่าในการจัดครูอาจารย์เข้าทำการสอนในชั้นเรียนนั้น วิทยาลัยต่าง ๆ ส่วนมากจัดโดยพิจารณาพื้นความรู้ตามที่ได้เรียนมา และพิจารณา ความสามารถ ความถนัด และความสนใจ รองลงมาคือ พิจารณาประสบการณ์ในการสอนและตามสายวิชาที่สอบบรรจุ และจำนวนน้อยที่สุดถือแนวการจัดปีก่อน ๆ คือใครสอนวิชาใดก็ให้สอนวิชานั้น

ก่อนที่ครูอาจารย์สังกัดกรมศึกษาจะรับมอบหมายให้ทำการสอนผู้จัดโปรแกรมได้ดำเนินงานต่าง ๆ ดังแสดงไว้ในตารางที่ ๑๑

ตารางที่ ๑๑ การรับมอบหมายงานจากผู้บริหารโปรแกรม

ข้อที่	ลักษณะของงาน	จำนวน	ร้อยละ
๑	บอกหน้าที่ ขอบเขตของงานและวิธีการให้	๔๔	๕๕.๐๐
๒	วางแผนงานร่วมกันแล้วมอบอำนาจให้ทำโดยเด็ดขาด	๓๑	๓๘.๗๕
๓	ให้ทานำเนิการทำงานอย่างเต็มที่โดยไม่ตองปรึกษา	๓๐	๓๗.๕๐
๔	ร่วมงานและติดตามผลงานอย่างใกล้ชิดตลอดโปรแกรม	๑๑	๑๓.๗๕

จากตารางที่ ๑๑ จะเห็นว่าก่อนที่อาจารย์สังคมศึกษาจะรับมอบหมายให้ทำการสอนนั้น ผู้จัดโปรแกรมได้บอกหน้าที่ขอบเขตของงานและวิธีการให้ นอกจากนั้นได้มีการวางแผนงานร่วมกันแล้วมอบอำนาจให้ทำโดยเด็ดขาด และให้อาจารย์สังคมศึกษาคำเนิการทำงานอย่างเต็มที่โดยไม่ตองปรึกษา และจำนวนน้อยที่สุด ที่ผู้จัดโปรแกรมร่วมงานและติดตามผลงานอย่างใกล้ชิดตลอดโปรแกรม

สำหรับปัญหาในการจัดบุคลากรในวิทยาลัยนั้น จำนวนร้อยละ ๕๒.๕๐ มีปัญหาคานบุคลากรน้อย ทำให้มีชั่วโมงสอนมากเกินไป จำนวนร้อยละ ๕๒.๕๐ มีปัญหา และมีจำนวนน้อยที่สุดมีปัญหาคานบุคลากรได้รับการเตรียมไม่คี่พอและขาดความชำนาญ ๑๐.๐๐ นอกจากนี้มีปัญหาคานอื่น ๆ เชน บุคลากรในหมวดวิชาตองไปทำงานคานอื่น และจำนวนนักศึกษาในบางวิชามีมากเกินไป

สำหรับการติดตามผลการทำงานของครูอาจารย์ในหมวดวิชาสังคมศึกษานั้น
วิทยาลัยครูสวนใหญ่คือ รอยละ ๘๒.๕๐ มีการติดตามผลดังกล่าว และมีเป็นจำนวนน้อย คือ
รอยละ ๑๗.๕๐ ไม่มีการติดตามผล แต่เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็จะเสนอเรื่องไปฝ่ายวิชาการ
หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ เพื่อแก้ปัญหาต่อไป

ผู้มีหน้าที่ติดตามผลการสอนในวิทยาลัย ได้แสดงไว้ในตารางที่ ๑๒

ตารางที่ ๑๒ ผู้มีหน้าที่ติดตามผลการสอนในวิทยาลัย

ข้อที่	ผู้มีหน้าที่	จำนวน	รอยละ
๑	หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา	๒๐	๗๕.๐๐
๒	ครูอาจารย์ที่มีประสิทธิภาพในการสอน	๓	๓.๗๕
๓	ผู้อำนวยการ	๑๒	๑๕.๖๐
๔	รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ	๒๖	๓๒.๕๐
๕	ไม่มีการติดตาม	๑๑	๑๓.๗๕

จากตารางที่ ๑๒ จะเห็นว่าผู้มีหน้าที่ติดตามผลการสอนวิชาสังคมศึกษาในวิทยาลัยนั้น ส่วนมากคือหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา รองลงมาคือ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และมีอยู่เพียงเล็กน้อยที่ไม่มีการติดตาม

วิธีการติดตามผลการทำงานของอาจารย์สังคมศึกษาตามโปรแกรม มีลักษณะดัง
แสดงไว้ในตารางที่ ๑๓

ตารางที่ ๑๓ วิธีการติดตามผลการทำงานของครูอาจารย์ตามโปรแกรม

ข้อที่	วิธีการติดตาม	จำนวน	ร้อยละ
๑	เข้าสังเกตการสอนในห้องเรียน	๓	๘.๓๕
๒	มีแบบสำรวจผลงานในคานการสอนของครู	๑๑	๑๓.๓๕
๓	ประชุมอาจารย์ในสายวิชาสังคมศึกษาทุกสัปดาห์	๑๗	๒๑.๒๕
๔	ประชุมระหว่างผู้สอนในระดับชั้นเดียวกันเพื่อแก้ไขปัญหา	๔๖	๕๗.๕๐
๕	จัดสัมมนาระหว่างครูอาจารย์ในสายวิชาเดียวกันและ ต่างสายวิชา	๕	๖.๒๕

จากตารางที่ ๑๓ จะเห็นว่า วิทยาลัยต่าง ๆ มีวิธีการติดตามผลการทำงานของครูอาจารย์ตามโปรแกรมคือ ส่วนใหญ่มีการประชุมระหว่างผู้สอนในระดับชั้นเดียวกันเพื่อแก้ไขปัญหา นอกนั้นมีการประชุมอาจารย์ในสายวิชาสังคมศึกษาทุกสัปดาห์และมีจำนวนน้อยที่สุดที่ใช้วิธีเข้าสังเกตการสอนในห้องเรียน

การช่วยให้ครูมีสมรรถภาพในการสอน มีวิธีการต่าง ๆ ดังได้แสดงไว้ใน
ตารางที่ ๑๔

ตารางที่ ๑๔ การดำเนินงานเพื่อช่วยให้ครูมีสมรรถภาพในการสอน

ข้อที่	การดำเนินงาน	จำนวน	ร้อยละ
๑	เชิญวิทยากรมาบรรยายเป็นครั้งคราว	๓๘	๔๗.๕๐
๒	ขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานในเทศกกรมการฝึกหัดครู ๖		๗.๕๐
๓	จัดห้องสมุดทางวิชาการให้แก่ครูโดยเฉพาะ	๓๐	๓๘.๗๕
๔	จัดบริการให้ความสะดวกในค่านวัสดุอุปกรณ์	๓๕	๔๓.๗๕
๕	ส่งครูเข้ารับการอบรมทุกครั้งที่มีโอกาส	๕๓	๖๖.๒๕
๖	จัดประชุมพบปะ อภิปรายปัญหาทางวิชาการ และ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน	๑๘	๒๒.๕๐
๗	สาธิตการสอนใหญ่	๒	๒.๕๐
๘	ให้ครูลาศึกษาต่อ	๕๓	๖๖.๒๕
๙	ส่งเสริมให้ครูไปศึกษาตอนนอกเวลาราชการ	๓๘	๔๗.๕๐
๑๐	ถือว่าเป็นหน้าที่ของครูแต่ละคนที่จะแสวงหาความรู้เอง	๓๕	๔๓.๗๕

จากตารางที่ ๑๔ จะเห็นว่า วิทยาลัยส่วนใหญ่และมากที่สุดค่าเงินงานโดยส่งครูเข้ารับการอบรมทุกครั้งที่มีโอกาส และให้ครูลาศึกษาต่อ รองลงมาคือ มีการเชิญวิทยากรมาบรรยายเป็นครั้งคราว และส่งเสริมให้ครูไปศึกษาตอนนอกเวลาราชการ วิธีการอื่น ๆ คือ จัดบริการให้ความสะดวกในค่านวัสดุอุปกรณ์และถือว่าเป็นหน้าที่ของครูแต่ละคนที่จะแสวงหาความรู้เอง

ในการอบรมและนิเทศการศึกษา อาจารย์สังคมศึกษาต้องการความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ดังแสดงไว้ในตารางที่ ๑๔

ตารางที่ ๑๔ สิ่งที่ต้องการความช่วยเหลือในการอบรมและนิเทศการศึกษา

ข้อที่	สิ่งที่ต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	ความรู้ในเนื้อหาวิชา	๕๕	๖๘.๗๕
๒	การปรับปรุงวิธีสอน	๕๗	๗๑.๒๕
๓	วิธีสร้างและการใช้อุปกรณ์การสอน	๓๖	๔๕.๐๐
๔	ความรู้เกี่ยวกับแหล่งวิชาการ	๕๐	๖๒.๕๐
๕	วิธีการวัดผล	๓๒	๔๐.๐๐
๖	การปรับปรุงตนให้เข้ากับสภาพแวดล้อม	๕	๖.๒๕

จากตารางที่ ๑๔ จะเห็นว่าครูอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษาในวิทยาลัยต่าง ๆ มีความต้องการความช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ ตามลำดับ คือ ต้องการความช่วยเหลือในเรื่องการปรับปรุงวิธีสอน ความรู้ในเนื้อหาวิชา ความรู้เกี่ยวกับแหล่งวิชาการ วิธีสร้างและการใช้อุปกรณ์การสอน และวิธีการวัดผล มีจำนวนน้อยที่สุดที่ต้องการความช่วยเหลือในเรื่องการปรับปรุงตนให้เข้ากับสภาพแวดล้อม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคที่ ๓ บทบาทของครูและปัญหาในการดำเนินการสอนตามโปรแกรม

เมื่อได้รับมอบหมายให้สอนวิชาสังคมศึกษาแล้วครูอาจารย์ผู้สอนได้ปฏิบัติงานมี
ลักษณะดังตารางที่ ๑๖

ตารางที่ ๑๖ การปฏิบัติของครูอาจารย์เมื่อได้รับมอบหมายให้สอนวิชาสังคมศึกษา

ข้อที่	การปฏิบัติงานของครูอาจารย์	จำนวน	ร้อยละ
๑	ดำเนินการสอนไปตามหลักสูตรของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู	๒๔	๓๐.๐๐
๒	ศึกษาหลักสูตรและรวบรวมเนื้อหาวิชาเพื่อเตรียม การสอนทั้งระยะสั้นและระยะยาว	๕๕	๖๘.๗๕
๓	รับงานและคำแนะนำจากผู้ที่สอนอยู่ก่อน มาดำเนินการ การสอนต่อไป	๑๖	๒๐.๐๐
๔	ค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ	๔๖	๕๗.๕๐

จากตารางที่ ๑๖ จะเห็นว่าเมื่อได้รับมอบหมายให้สอนวิชาสังคมศึกษาแล้วครู
อาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษาส่วนมากได้ศึกษาหลักสูตรและรวบรวมเนื้อหาวิชาเพื่อเตรียมการ
สอนทั้งระยะสั้นและระยะยาว นอกจากนั้นได้ค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ และดำเนินการ
การสอนไปตามหลักสูตรของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู

ลักษณะการเตรียมการสอนวิชาสังคมศึกษานั้น มีลักษณะดังแสดงในตารางที่ ๑๗

ตารางที่ ๑๗ ลักษณะการเตรียมการสอนวิชาสังคมศึกษา

ข้อที่	ลักษณะการเตรียม	จำนวน	ร้อยละ
๑	เตรียมเป็นอย่างดี	๒๒	๘๒.๕๐
๒	เตรียมน้อยเพราะไม่มีเวลาว่างพอ	๒	๗.๕๐
๓	ไม่ได้เตรียมเลย เพราะไม่มีเวลา	๐	๐
๔	ไม่ได้เตรียมเพราะเห็นว่าไม่จำเป็น	๐	๐
๕	เตรียมเป็นบางครั้ง	๕	๑๑.๒๕
๖	ไม่จำเป็นต้องเตรียม เพราะเคยชินและสอนมานานแล้ว	๓	๓.๗๕

จากตารางที่ ๑๗ จะเห็นว่าเวลาเตรียมการสอนวิชาสังคมศึกษานั้นครูอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษาส่วนใหญ่และจำนวนมากที่สุดได้เตรียมการสอนเป็นอย่างดี และไม่มีผู้ใดเลยที่ไม่ได้เตรียมการสอน เพราะไม่มีเวลาหรือเห็นว่าไม่จำเป็น

ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมของครูอาจารย์สังคมศึกษาได้แสดงไว้ใน
ตารางที่ ๑๘

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๘ การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

ข้อที่	การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
๑	อ่านหนังสือที่เป็นประโยชน์ต่อการสอนวิชาสังคมศึกษา	๗๖	๕๕.๐๐
๒	การค้นคว้าในห้องสมุด	๖๗	๔๓.๗๕
๓	ฟังวิทยุ คุโทรทัศน์ เกี่ยวกับข่าว	๖๓	๓๘.๗๕
๔	ดูภาพยนตร์เกี่ยวกับสังคมศึกษา	๓๙	๒๕.๗๕
๕	อ่านหนังสือพิมพ์และข่าว	๗๑	๔๘.๗๕
๖	ฟังคำบรรยาย อภิปราย และปาฐกถาจากวิทยากร	๕๐	๓๒.๕๐
๗	การศึกษาต่อ	๒๓	๑๕.๗๕

จากตารางที่ ๑๘ จะเห็นว่าในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนั้นครูอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษาล้วนมากได้มีวิธีการศึกษาต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้ คือ อ่านหนังสือที่เป็นประโยชน์ต่อการสอนวิชาสังคมศึกษา อ่านหนังสือพิมพ์และข่าว การค้นคว้าในห้องสมุด ฟังวิทยุ คุโทรทัศน์เกี่ยวกับข่าว ฟังคำบรรยาย อภิปรายและปาฐกถาจากวิทยากร ดูภาพยนตร์เกี่ยวกับสังคมศึกษา และจากการศึกษาต่อ

สำหรับหนังสือที่อาจารย์สังคมศึกษาใช้อ่านประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษานั้น มีหลายประเภทดังตารางที่ ๑๙

ตารางที่ ๑๘ หนังสือที่อ่านประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา

ข้อที่	หนังสือที่อ่านประกอบ	จำนวน	รายละเอียด
๑	วารสารทางการศึกษา	๔๗	๕๘.๗๕
๒	หนังสืออ้างอิง สารคดี	๕๘	๗๒.๕๐
๓	หนังสือพิมพ์ นิตยสารและบทความต่าง ๆ	๖๙	๘๖.๒๕
๔	เอกสารจากหน่วยราชการ	๕๑	๖๓.๗๕
๕	แบบเรียนสังคมศึกษาในระดับชั้นต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับหลักสูตร	๖๖	๘๒.๕๐
๖	คู่มือครู	๕๑	๖๓.๗๕
๗	สมุดภาพและแผนที่	๖๐	๗๕.๐๐

จากตารางที่ ๑๘ จะเห็นว่า ครูอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษาในวิทยาลัยครูต่าง ๆ ส่วนมากใช้หนังสืออ่านประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาประเภทหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และบทความต่าง ๆ รองลงมาเป็นแบบเรียนสังคมศึกษาในระดับชั้นต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับหลักสูตร สมุดภาพและแผนที่ หนังสืออ้างอิง สารคดี เอกสารจากหน่วยราชการ และคู่มือครู มีเป็นจำนวนน้อยที่สุดที่ใช้วารสารทางการศึกษาเป็นหนังสืออ่านประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา

สำหรับปัญหาต่าง ๆ ในการเตรียมการสอนของอาจารย์สังคมศึกษาในวิทยาลัยครูต่าง ๆ นั้น มีปัญหาในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ๑. เอกสารทางวิชาการและตำราค้นคว้าสำหรับครูมีน้อย ๒. ปัญหาอุปกรณ์การสอนมีไม่พอเพียง ๓. หอสมุดมีหนังสือสำหรับค้นคว้าและอ่านประกอบน้อย ๔. เนื้อหาวิชาในหลักสูตรมาก ๕. ต้องสอนหลายวิชา และ ๖. ต้องสอนวิชาใหม่ทุกเทอม ทำให้เตรียมตัวไม่ทัน

การใช้วิธีสอนต่าง ๆ นั้น ได้แสดงไว้ในตารางที่ ๒๐ ดังนี้.

ตารางที่ ๒๐ วิธีสอนส่วนใหญ่ที่ใช้ในการสอนแต่ละครั้ง

ข้อที่	วิธีสอน ที่ใช้	จำนวน	ร้อยละ
๑	ให้นักศึกษาจดตามคำบรรยายโดยไม่ต้องมีหนังสือแบบเรียน	๑๕	๑๘.๗๕
๒	ครูอธิบายบทเรียนตามลำดับโดยไม่ขยายความเพิ่มเติม	๒	๒.๕๐
๓	ครูอธิบายบทเรียนประกอบการใช้อุปกรณ์การสอนและขยายความเพิ่มเติม	๕๓	๖๖.๒๕
๔	ครูอธิบายเนื้อหาตามหลักสูตรและให้คนควา เพื่ออภิปรายและทำรายงานส่งเฉพาะ เรื่องที่นักศึกษาสนใจ	๕๑	๖๓.๗๕

จากตารางที่ ๒๐ จะเห็นว่าครู อาจารย์สังคมศึกษาส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนโดยการอธิบายบทเรียนประกอบการใช้อุปกรณ์ และวิธีอธิบายเนื้อหาตามหลักสูตรและให้คนควาประกอบ มีเป็นจำนวนน้อยที่สุด ที่ใช้วิธีสอนโดยครูอธิบายบทเรียนตามลำดับ

ขณะทำการสอน อาจารย์สังคมศึกษาได้ใช้กิจกรรมต่าง ๆ ดังได้แสดงไว้ในตารางที่ ๒๑

ตารางที่ ๒๑ กิจกรรมที่ปฏิบัติขณะทำการสอน

ข้อที่	กิจกรรมที่ปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย S.D.	แปลความ
๑	เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น และความสามารถด้านต่าง ๆ เช่น อภิปราย โต้วาทิ รายงาน	๓.๘ ๐.๘๑๑๒	บางบทเรียน
๒	แนะนำให้นักศึกษาติดตามเหตุการณ์ความ เคลื่อนไหวประจำวันจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์	๓.๘ ๐.๘๐๗๗	บ่อยครั้ง
๓	แนะนำให้นักศึกษาไปค้นคว้าเพิ่มเติมจาก ห้องสมุดห้องสังคมศึกษา ฯลฯ	๓.๘ ๐.๑๙๘๗	บ่อยครั้ง

จากตารางที่ ๒๑ จะเห็นว่าขณะทำการสอนนั้น สิ่งที่อาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษา
ทำบ่อยครั้งที่สุดคือ การแนะนำให้นักศึกษาติดตามเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวประจำวันจาก
หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และการแนะนำให้นักศึกษาไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุด
ห้องสังคมศึกษา และสิ่งที่ปฏิบัติในการสอนบางบทเรียนคือการ เปิดโอกาสให้นักศึกษา
แสดงความคิดเห็นและความสามารถด้านต่าง ๆ

เกี่ยวกับการใช้วิธีสอนต่าง ๆ นั้นได้แสดงไว้ในตารางที่ ๒๒ ดังนี้

ตารางที่ ๒๒ การไร่วิธีสอนเหล่านี้มากน้อยเพียงใด

ข้อที่	การไร่วิธีสอน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลความ
๑	บรรยาย	๔.๑๒	๐.๗๐๐๓	บ่อยครั้ง
๒	อภิปราย	๒.๗๐	๐.๗๖๓๐	บางบทเรียน
๓	อธิบายประกอบการซักถาม	๓.๕๖	๑.๐๐๔๓	บางบทเรียน
๔	ให้นักศึกษาออกไปรายงานหน้าชั้น	๒.๖๑	๐.๗๓๗๖	บางบทเรียน
๕	คนควาประกอบ	๓.๓๐	๐.๙๓๓๒	บางบทเรียน
๖	บอกใจ	๒.๔๐	๐.๙๖๒๖	น้อยครั้ง
๗	ศึกษานอกสถานที่	๑.๙	๐.๗๒๒๑	น้อยครั้ง
๘	ทำรายงานส่ง	๒.๙๗	๐.๘๑๒๙	บางบทเรียน
๙	แก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์	๒.๒๘	๐.๙๔๓๙	น้อยครั้ง
๑๐	เชิญวิทยากรมาบรรยาย	๑.๘๓	๐.๘๑๘๒	น้อยครั้ง

จากตารางที่ ๒๓ จะเห็นว่าวิธีสอนต่าง ๆ ที่อาจารย์สังคมนตรีศึกษาใช้น้อยครั้งที่สุดคือวิธีบรรยาย และที่ใช้เป็นบางบทเรียนคือ วิธีอภิปราย การอธิบายประกอบการซักถาม การให้นักศึกษาออกไปรายงานหน้าชั้น การคนควาประกอบ และการทำรายงานส่ง และวิธีสอนที่อาจารย์สังคมนตรีใช้น้อยครั้งที่สุดคือ การศึกษานอกสถานที่ การแก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์ และการเชิญวิทยากรมาบรรยาย

สำหรับการติดตามวิธีสอนใหม่ ๆ หรือศึกษาจากผู้อื่นแล้วนำมาตัดแปดการสอนของตนนั้น อาจารย์สังคมนตรีส่วนใหญ่คือร้อยละ ๗๓.๗๕ ได้ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ร้อยละ ๑๔.๐๐ ปฏิบัติเป็นประจำ และร้อยละ ๑๑.๒๕ ไม่เคยปฏิบัติเลย

ส่วนการติดตามเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวประจำวันหรือความรู้ต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบการสอนของครูสังคมนตรีนั้น ได้แสดงไว้ในตารางที่ ๒๓

ตารางที่ ๒๓ การติดตามเหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวประจำวันหรือความรู้อื่น ๆ
เพื่อนำมาประกอบการสอน

ข้อที่	การติดตามเหตุการณ์ความเคลื่อนไหว	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลความ
๑	วิทยุหรือโทรทัศน์	๓.๘๒	๐.๘๘๒๖	บ่อยครั้ง
๒	หนังสือพิมพ์และบทความต่าง ๆ	๔.๑๓	๐.๘๕๓๐	บ่อยครั้ง
๓	ตำราต่าง ๆ	๔.๑๕	๐.๘๔๓๔	บ่อยครั้ง
๔	นิตยสารและวารสารทางการศึกษา	๓.๔	๐.๘๘๘๕	บางครั้ง
๕	หนังสืออ้างอิง สารคดี	๓.๖๘	๑.๐๖๒๕	บ่อยครั้ง
๖	แบบเรียนวิชาสังคมศึกษาในระดับต่าง ๆ	๓.๕๓	๑.๑๔๖๗	บางครั้ง
๗	คู่มือครู	๓.๔๒	๑.๑๕๕๘	บางครั้ง
๘	เอกสารจากหน่วยราชการ องค์กร สถานทูต	๓.๑๖	๑.๑๔๑๒	บางครั้ง
๙	เข้ารับการอบรม ฟังคำบรรยายเรื่อง ราวทางสังคมศึกษาจากผู้นต่าง ๆ	๒.๘๕	๑.๐๐๕๐	บางครั้ง
๑๐	ศึกษาค้นคว้าหรือองค์การที่เกี่ยวข้อง	๒.๕๗	๑.๑๑๑๒	น้อยครั้ง
๑๑	กลับไปหาความรู้ใหม่ ๆ จากสถาบันเดิม	๒.๒๖	๑.๐๘๗๘	น้อยครั้ง

จากตารางที่ ๒๓ จะเห็นว่าครูอาจารย์สังคมศึกษาติดตามเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวประจำวันหรือความรู้อื่น ๆ เพื่อนำมาประกอบการสอนบ่อยครั้งที่สุดจากตำราต่าง ๆ หนังสือพิมพ์และบทความต่าง ๆ จากวิทยุหรือโทรทัศน์ และจากหนังสืออ้างอิง สารคดี และติดตามเป็นบางครั้งจากแบบเรียนวิชาสังคมศึกษาในระดับต่าง ๆ จากนิตยสาร และวารสารทางการศึกษา จากคู่มือครู เอกสารจากหน่วยราชการ องค์กร สถานทูต และจากการเข้ารับการอบรมฟังคำบรรยายเรื่องราวทางสังคมศึกษาจากผู้นต่าง ๆ และติดตามน้อยครั้งจากการศึกษาค้นคว้าหรือองค์การที่เกี่ยวข้อง หรือกลับไปหาความรู้ใหม่ ๆ จากสถาบันเดิม

สำหรับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นขณะทำการสอนในชั้นเรียน แสดงไว้ในตารางที่

ตารางที่ ๒๔ ความรู้สึกว่ามีปัญหาต่าง ๆ ของครูอาจารย์สังคมศึกษาขณะทำการสอน
ในชั้นเรียน

ข้อที่	ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
๑	ขาดความสามารถในการดึงดูดความสนใจของนักศึกษา	๓	๓.๗๕
๒	ขาดความสามารวมสติ ความเชื่อมั่นในตนเองในด้าน ความรู้และบุคลิกภาพ	๑	๑.๒๕
๓	ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับนักศึกษา ได้	๐	๐
๔	ไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักศึกษา ทั้งใน และนอกเวลาเรียน	๑	๑.๒๕
๕	มีความลำบากในงานที่ได้รับมอบหมายให้สอน เช่น ต้องสอนมากชั่วโมง ต้องสอนแทนและมีหน้าที่พิเศษมาก	๑๔	๑๗.๕๐
๖	มีความยุ่งยากใจอันเกิดจากการจัดการการสอน	๑๓	๑๖.๒๕
๗	ไม่มีปัญหา	๕๓	๖๖.๒๕

จากตารางที่ ๒๔ จะเห็นว่า ขณะที่ทำการสอนในชั้นเรียน ครูอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษาส่วนใหญ่ไม่เกิดความรู้สึกว่ามีปัญหาใด ๆ ทั้งสิ้น และมีเป็นจำนวนเล็กน้อยที่มีปัญหา คือ มีความลำบากในงานที่ได้รับมอบหมายให้สอน เช่น ต้องสอนมากชั่วโมง ต้องสอนแทนและมีหน้าที่พิเศษมาก และมีความยุ่งยากใจอันเกิดจากการจัดการการสอน

ปัญหาที่ประสบในการสอนวิชาสังคมศึกษาในวิทยาลัย ของครูอาจารย์สังคมศึกษามีลักษณะดังได้แสดงไว้ในตารางที่ ๒๔ ดังนี้.

ตารางที่ ๒๕ ปัญหาที่ประสบในการสอนวิชาสังคมศึกษาในวิทยาลัย

ข้อที่	ปัญหาที่ประสบ	จำนวน	ร้อยละ
๑	หลักสูตรไม่เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอน และ สิ่งแวดล้อมของนักศึกษา	๓๒	๔๐.๐๐
๒	วิทยาลัยขาดแหล่งคนควาและหนังสืออ่านประกอบ	๔๑	๕๑.๒๕
๓	ไม่อาจจัดกิจกรรมตามเอกสารแนะแนวหลักสูตรของ หน่วยศึกษานิเทศก์ได้	๓๓	๔๑.๒๕
๔	นักศึกษาไม่เห็นความสำคัญของวิชานี้	๑๑	๑๓.๗๕
๕	มีความเห็นขัดแย้งกับศึกษานิเทศก์ และผู้บริหาร การศึกษาเกี่ยวกับระเบียบวิธีสอน	๐	๐
๖	ไม่สามารถเข้ากับหัวหน้าหมวดได้	๑	๑.๒๕
๗	ไม่สามารถทำงานร่วมกับครูอื่น ๆ ได้	๑	๑.๒๕

จากตารางที่ ๒๕ จะเห็นว่า ปัญหาส่วนใหญ่ คือการที่วิทยาลัยขาดแหล่งคน
ควาและหนังสืออ่านประกอบ ปัญหารองลงมาก็คือ การไม่อาจจัดกิจกรรมตามเอกสารแนะ
แนวหลักสูตรของหน่วยศึกษานิเทศก์ได้และมีจำนวนน้อยที่สุดที่มีปัญหาในการทำงานร่วมกับ
ครูอื่น ๆ และไม่สามารถเข้ากับหัวหน้าหมวดได้ นอกจากนี้มีปัญห่อื่น ๆ คือ นักศึกษาไม่
มีความรู้และความสามารถในการจัดกิจกรรม

เมื่อครูอาจารย์สังคมศึกษาประสบปัญหาในการสอน ได้ขอความช่วยเหลือจาก
บุคคลต่าง ๆ ดังในตารางที่ ๒๖ คือ

ตารางที่ ๒๖ บุคคลที่ครูอาจารย์ขอความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหาในการสอน

ข้อที่	บุคคลที่ขอความช่วยเหลือ	จำนวน	ร้อยละ
๑.	ผู้อำนวยการ	๗	๘.๗๕
๒.	ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ	๑๓	๑๖.๖๕
๓.	หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา	๔๘	๖๑.๒๕
๔.	วิทยากร	๑๕	๑๘.๗๕
๕.	เพื่อนครู	๓๐	๓๗.๕๐
๖.	แก้ปัญหาด้วยตนเอง	๕๕	๖๘.๗๕

จากตารางที่ ๒๖ จะเห็นว่าเมื่อประสบปัญหาในการสอนนั้น บุคคลที่ครูอาจารย์สังคมศึกษาส่วนใหญ่ขอความช่วยเหลือคือเพื่อนครูด้วยกัน รองลงมาคือการแก้ปัญหาด้วยตนเอง และขอความช่วยเหลือจากหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษามีจำนวนน้อยที่สุด ที่ขอความช่วยเหลือจากผู้อำนวยการ

ครูอาจารย์สังคมศึกษาได้จัดกิจกรรมประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษามีลักษณะต่าง ๆ ดังตารางที่ ๒๗ คือ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒๗ การจัดกิจกรรมประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา

ข้อที่	การจัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลความ
๑	ทัศนศึกษา	๑.๕๑	๐.๗๖๒๒	น้อยครั้ง
๒	จัดนิทรรศการ	๒.๑๖	๐.๘๓๓๕	น้อยครั้ง
๓	ฉายภาพยนตร์ สไลด์ फिल्मสตริป	๒.๒๑	๐.๕๕๐๕	น้อยครั้ง
๔	แสดงละคร	๑.๕๖	๐.๖๘๖๒	ไม่เคยเลย
๕	อภิปราย โต้วาทิ	๒.๓๐	๑.๑๒๕๑	น้อยครั้ง
๖	เชิญวิทยากรมาบรรยาย	๑.๕๗	๐.๗๗๕๑	น้อยครั้ง
๗	ทำสมุดภาพสังคมศึกษา	๒.๗๕	๑.๑๕๒๘	บางครั้ง
๘	สะสมวัสดุทางด้านสังคมศึกษา	๒.๕๐	๑.๒๑๗๕	บางครั้ง
๙	นักศึกษาติดตามชาว เหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวประจำวัน	๓.๕๕	๐.๕๓๕๕	บ่อยครั้ง

จากตารางที่ ๒๗ จะเห็นว่า กิจกรรมประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาที่ครูอาจารย์สังคมศึกษาคงน้อยครั้งที่สุดคือ การให้นักศึกษาติดตามชาว เหตุการณ์ความเคลื่อนไหวประจำวัน กิจกรรมที่จัดเป็นบางครั้งคือการสะสมวัสดุทางด้านสังคมศึกษา และการทำสมุดภาพสังคมศึกษา กิจกรรมที่จัดน้อยครั้งคือ การฉายภาพยนตร์ สไลด์ फिल्मสตริป การอภิปราย โต้วาทิ การจัดนิทรรศการ และการจัดทัศนศึกษา และกิจกรรมที่ครูอาจารย์สังคมศึกษาส่วนมากไม่เคยจัดเลยได้แก่การแสดงละคร

วิทยาลัยครูต่าง ๆ มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ดังตารางที่ ๒๘ คือ

ตารางที่ ๒๘ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนการสอน
วิชาสังคมศึกษา

ข้อที่	กิจกรรมเสริมหลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ
๑.	ชุมนุมสังคมศึกษา	๓๕	๕๓.๓๕
๒.	ชุมนุมทัศนศึกษา	๒๑	๒๖.๒๕
๓.	ชุมนุมโบราณคดี	๖	๗.๕๐
๔.	ชุมนุมอภิปรายโต้วาที	๑๔	๒๓.๓๕
๕.	ชุมนุมศาสนาและประเพณี	๓๗	๔๖.๒๕
๖.	อื่น ๆ	๑๔	๒๓.๓๕

จากตารางที่ ๒๘ จะเห็นว่าวิทยาลัยครูส่วนมากมีกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา คือชุมนุมสังคมศึกษา รองลงมาคือ ชุมชนศาสนาและประเพณี ชุมชนทัศนศึกษา ชุมชนอภิปรายและโต้วาที นอกจากนี้มี ชุมชนอื่น ๆ คือ ชุมชนภาษาไทย ชุมชนการศึกษา ชุมชนภาษาอังกฤษและโครงการ ความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ ชุมชนอาสาพัฒนา โครงการจริยศึกษา ชุมชนส่งเสริม วัฒนธรรมไทย ชุมชนเกษตรและอนุรักษ์ธรรมชาติ ชมรมผู้ซื้อสินค้าไทย ชมรมศึกษา บ้านเรา รัฐพิธีทัศน์ ศิลปการป้องกันตัว และชมรมรักษาความสะอาด

ความคิดเห็นของครูอาจารย์สังคมศึกษา เกี่ยวกับประโยชน์ในการจัด กิจกรรมประกอบการเรียนวิชาสังคมศึกษา มีลักษณะดังแสดงไว้ในตารางที่ ๒๘ คือ

ตารางที่ ๒๘ ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

ข้อที่	ประโยชน์ในการจัดกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
๑.	จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้น	๔๓	๕๘.๓๕
๒.	ชอบเรียนวิชาสังคมศึกษามากขึ้น	๒๑	๒๖.๒๕
๓.	ช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ กว้างขวางขึ้น	๓๐	๔๓.๕๐
๔.	ไม่เกิดประโยชน์อย่างใด และทำให้เสีย เวลา	๒	๒.๕๐

จากตารางที่ ๒๘ จะเห็นว่าครูอาจารย์สังคมศึกษาส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนวิชาสังคมศึกษาจะให้ประโยชน์ต่อผู้เรียนคือ จะช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ กว้างขวางขึ้น รองลงมา มีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้น และทำให้ผู้เรียนชอบเรียนวิชาสังคมศึกษามากขึ้น มีครูอาจารย์สังคมศึกษาจำนวนน้อยที่สุด แสดงความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมไม่เกิดประโยชน์อย่างใดและทำให้เสียเวลา

ภายหลังจากการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนแล้ว ครูอาจารย์สังคมศึกษาได้วัดผลผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้ คือ

ตารางที่ ๓๐ วิธีการวัดผลหลังจากการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนแล้ว

ข้อที่	วิธีการวัดผล	จำนวน	ร้อยละ
๑.	อภิปรายในชั้นหรือในที่ประชุม	๒๘	๓๖.๒๕
๒.	ให้นักศึกษาเขียนรายงาน	๔๔	๕๕.๐๐
๓.	แสดงนิทรรศการ	๑๗	๒๑.๒๕
๔.	ทำทุกอย่างตั้งกลาวบางคน	๑๖	๒๐.๐๐
๕.	ไม่ได้วัดผลเลย	๔	๕.๐๐
๖.	อื่น ๆ	๔	๕.๐๐

จากตารางที่ ๓๐ จะเห็นว่าภายหลังจากการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนแล้ว อาจารย์สังคมนตรีศึกษาส่วนใหญ่ได้ทำการวัดผลโดยให้นักศึกษาเขียนรายงาน รองลงมาใช้วิธีให้อภิปรายในชั้นหรือในที่ประชุม และมีจำนวนน้อยที่สุดที่ไม่ได้ทำการวัดผลเลย และใช้วิธีวัดผลอื่น ๆ คือ ใช้วิธีซักถามและทดสอบ

ปัญหาที่ประสบในการจัดกิจกรรมร่วมหลักสูตรวิชาสังคมนตรีศึกษามีลักษณะดังได้แสดงไว้ในตารางที่ ๓๑

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๓๑ ปัญหาที่ครูอาจารย์ประสบในการจัดกิจกรรมร่วมหลักสูตรวิชา
สังคมศึกษา

ข้อที่	ปัญหาที่ประสบ	จำนวน	ร้อยละ
๑.	วิทยาลัยขาดอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวก	๓๖	๔๕.๐๐
๒.	ไม่ทราบว่า จะจัดกิจกรรมอะไรให้เหมาะสมกับ บทเรียน	๖	๗.๕๐
๓.	ไม่ได้รับความร่วมมือจากครูบังคับบัญชา	๒	๒.๕๐
๔.	ไม่ได้รับความร่วมมือจากครูอื่น ๆ	๓	๓.๗๕
๕.	ไม่ได้รับความร่วมมือจากชุมชน	๒	๒.๕๐
๖.	นักศึกษาไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับกิจกรรม	๑๗	๒๑.๒๕
๗.	กิจกรรมทำให้เสียระเบียบวินัยในชั้นเรียน	๓	๓.๗๕
๘.	ขาดงบประมาณในการใช้จ่าย	๕๗	๗๑.๒๕
๙.	ไม่เคยประสบปัญหา เพราะไม่ได้จัดกิจกรรม	๘	๑๑.๒๕

จากตารางที่ ๓๑ จะเห็นว่าปัญหาที่ครูอาจารย์สังคมศึกษาส่วนใหญ่ประสบในการจัดกิจกรรมร่วมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาคือ การขาดงบประมาณในการใช้จ่าย ปัญหารองลงมาคือ วิทยาลัยขาดอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวก และปัญหาที่พบน้อยที่สุด คือการไม่ได้รับความร่วมมือจากครูบังคับบัญชา และจากชุมชน

บริการต่าง ๆ ในค่านวัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ได้แสดงไว้ในตารางที่ ๓๒

ตารางที่ ๓๒ บริการในค่านวัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนวิชา
สังคมศึกษา

ข้อที่	บริการในค่านวัสดุอุปกรณ์	จำนวน	ร้อยละ
๑.	ลูกโลก แผนที่	๗๗	๙๖.๒๕
๒.	เครื่องฉายภาพยนตร์ สไลด์ फिल्मสตริป	๗๐	๘๗.๕๐
๓.	ห้องสมุด	๗๕	๙๓.๗๕
๔.	ห้องเรียนเฉพาะวิชาสังคมศึกษา	๓๖	๔๕.๐๐
๕.	ห้องโสตทัศนศึกษา	๕๑	๖๓.๗๕
๖.	ห้องพิพิธภัณฑ์สังคมศึกษา	๑๑	๑๓.๗๕
๗.	ชุมนุมสังคมศึกษา	๕๖	๗๐.๐๐
๘.	ไม่มีเลย	๐	๐

จากตารางที่ ๓๒ จะเห็นว่า ในวิทยาลัยครูส่วนมากมีบริการในค่านวัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา คือ ลูกโลก แผนที่ ห้องสมุด รองลงมาคือเครื่องฉายภาพยนตร์ สไลด์ फिल्मสตริป ชุมนุมสังคมศึกษา และไม่มีแห่งใดเลยที่ไม่มีบริการดังกล่าว

การใช้อุปกรณ์การสอนสังคมศึกษา แต่ละชนิดนั้น มีลักษณะการใช้ดังได้แสดงไว้ในตารางที่ ๓๓ ดังนี้

ตารางที่ ๓๓ อุปกรณ์การสอนสังคมศึกษาที่ครูอาจารย์ใช้อยู่เสมอ

ข้อที่	อุปกรณ์ที่ใช้	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลความ
๑.	แผนที่	๔.๑๖	๐.๖๘๑๔	บ่อยครั้ง
๒.	ลูกโลก	๒.๖๖	๐.๕๕๓๔	บางบทเรียน
๓.	รูปภาพ ภาพนิ่ง	๒.๓๘	๐.๕๓๓๑	บางบทเรียน
๔.	ของจริง ของตัวอย่าง	๒.๔๐	๐.๘๘๐๑	น้อยครั้ง
๕.	เอกสารที่สำคัญเกี่ยวกับบทเรียน	๓.๑๓	๐.๕๓๓๔	บางบทเรียน
๖.	ฉายภาพนิ่ง ภาพยนตร์	๒.๐๖	๐.๘๕๐๓	น้อยครั้ง
๗.	เครื่องบันทึกเสียง	๑.๕๖	๐.๓๔๓๖	ไม่เคยใช้เลย
๘.	เขียนแผนที่ วาดภาพบนกระดาน	๓.๑๖	๑.๑๓๔๐	บางบทเรียน
๙.	หนังสือพิมพ์ เอกสาร	๓.๑๑	๑.๐๐๖๒	บางบทเรียน

จากตารางที่ ๓๓ จะเห็นว่าอุปกรณ์การสอนสังคมศึกษาที่ครูอาจารย์สังคมศึกษาใช้บ่อยครั้งที่สุดคือแผนที่ ส่วนอุปกรณ์ที่ใช้บางบทเรียนคือ หนังสือพิมพ์ เอกสาร การเขียนแผนที่และวาดภาพบนกระดาน เอกสารที่สำคัญเกี่ยวกับบทเรียน รูปภาพ ภาพนิ่งและลูกโลก อุปกรณ์ที่ใช้บ่อยที่สุดคือของจริง ของตัวอย่าง และการฉายภาพนิ่ง ภาพยนตร์ และอุปกรณ์ที่ไม่เคยใช้เลยคือเครื่องบันทึกเสียง

สำหรับการใช้อุปกรณ์การสอนสังคมศึกษามากน้อยเพียงใดนั้น ครูอาจารย์สังคมศึกษาส่วนใหญ่คือร้อยละ ๖๗.๕๐ ใช้อุปกรณ์เป็นบางครั้ง จำนวนรองลงมาคือร้อยละ ๓๒.๕๐ ใช้ทุกบทเรียน และไม่มีผู้ใดเลยที่ไม่เคยใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนสังคมศึกษาโดยมีอุปกรณ์ประกอบนั้น ครู
 อาจารย์สังคมศึกษาส่วนใหญ่คือร้อยละ ๖๒.๕๐ มีความคิดเห็นว่า การสอนสังคม
 ศึกษาโดยมีอุปกรณ์ประกอบนั้นจะสอนทันหรือไม่แล้วแต่การสอนของครู จำนวนรองลง-
 มา ร้อยละ ๒๘.๓๕ มีความเห็นว่าสอนได้ทันตามหลักสูตร และจำนวนน้อยที่สุดคือ
 ๘.๓๕ มีความเห็นว่าการใช้อุปกรณ์จะทำให้สอนไม่ทันตามหลักสูตร

สำหรับแหล่งที่มาของอุปกรณ์การสอนที่ใช้ ได้แสดงไว้ในตารางที่ ๓๔
 ดังนี้

ตารางที่ ๓๔ แหล่งที่มาของอุปกรณ์การสอน

ข้อที่	แหล่งที่มา	จำนวน	ร้อยละ
๑.	อุปกรณ์การสอนในวิทยาลัย	๓๓	๕๖.๒๕
๒.	สถานทูตและสถานบันเทิงต่างประเทศ	๔๓	๕๓.๓๕
๓.	วัสดุที่เคยได้จากสมาคมหรือองค์การ	๓๐	๓๗.๕๐
๔.	อุปกรณ์จากการมอบหมายเป็นงานให้นักศึกษาทำ	๖๑	๗๖.๒๕
๕.	แหล่งอื่น ๆ	๑	๑.๒๕

จากตารางที่ ๓๔ จะเห็นว่าแหล่งที่มาของอุปกรณ์ส่วนใหญ่เป็นอุปกรณ์
 การสอนในวิทยาลัย นอกจากนั้นเป็นอุปกรณ์จากการมอบหมายเป็นงานให้นักศึกษา
 ทำ อุปกรณ์จากสถานทูตและสถานบันเทิงต่างประเทศ และได้จากแหล่งอื่น ๆ คือ
 จาก Usis, A.U.A. และของสะสมส่วนตัว

สำหรับวิธีการจัดอุปกรณ์การสอนให้กับครูนั้น ส่วนใหญ่คือร้อยละ ๓๐.๐๐
 คอบว่าวิทยาลัยจัดอุปกรณ์การสอนให้แต่ไม่คอยพอเพียง รองลงมาคือจำนวน ๓๘.๓๕
 คอบว่าวิทยาลัยอนุมัติให้เบิกเงินของวิทยาลัยนำไปจัดทำเอง และร้อยละ ๑๒.๕๐ จัด
 ผู้ชำนาญและมีความรู้ไวคอยให้บริการ

ส่วนในการใช้และการสร้างอุปกรณ์นั้น ครูอาจารย์สังคศึกษาส่วนใหญ่คือ
 ร้อยละ ๘๓.๕๐ สามารถทำอุปกรณ์อย่างง่าย ๆ ได้ ร้อยละ ๘๖.๒๕ มีความคุ้น
 เคยในการใช้อุปกรณ์เป็นอย่างดี และจำนวนน้อยที่สุดคือ ๒๖.๕๐ มีความลำบากใน
 การนำอุปกรณ์มาใช้เพราะไม่มีความชำนาญ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๓๕ การที่ครูอาจารย์ไม่ใช้อุปกรณ์การสอนของวิทยาลัยมากเท่าที่ควร

ข้อที่	การไม่ใช้อุปกรณ์ของวิทยาลัย	จำนวน	ร้อยละ
๑.	ที่วิทยาลัยมีอุปกรณ์น้อยไม่พอเพียงกับความต้องการ	๕๘	๗๒.๕๐
๒.	ไม่มีเวลาจัดหาและ เตรียมการใช้	๒๔	๓๐.๐๐
๓.	ขาดความสะดวกในการนำอุปกรณ์มาใช้	๒๕	๓๑.๒๕
๔.	ทำให้การสอนล่าช้าไม่ทันหลักสูตร	๔	๕.๐๐
๕.	เมื่อใช้อุปกรณ์ ทำให้นักเรียนเสียวินัย	๐	๐
๖.	ทำอุปกรณ์ไม่เป็น ต้องซื้อสิ้นเปลืองเงิน	๓	๓.๗๕
๗.	ไม่มีความชำนาญในการใช้	๕	๖.๒๕
๘.	ไม่รู้แหล่งอุปกรณ์	๔	๕.๐๐
๙.	อื่น ๆ (ไม่มีปัญหา)	๔	๑๑.๒๕

จากตารางที่ ๓๕ จะเห็นว่า การที่ครูอาจารย์สังคมนาส่วนใหญ่อุปกรณ์การสอนของวิทยาลัยมากเท่าที่ควร เพราะวิทยาลัยมีอุปกรณ์น้อยไม่พอเพียงกับความต้องการ รองลงมาคือขาดความสะดวกในการนำอุปกรณ์มาใช้ และไม่มีเวลาจัดหาและ เตรียมการใช้ และมีเป็นจำนวนน้อยที่ไม่มีปัญหาในเรื่องนี้

ปัญหาเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การสอน มีลักษณะดังได้แสดงไว้ใน

ตารางที่ ๓๖

ตารางที่ ๓๖ ปัญหาเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การสอนของครูอาจารย์สังกัดคณะศึกษาศาสตร์

ข้อที่	ปัญหาเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การสอน	จำนวน	ร้อยละ
๑.	อุปกรณ์มีน้อยไม่เพียงพอ	๕๖	๗๐.๐๐
๒.	ขาดเครื่องใช้และวัสดุในการทำอุปกรณ์การสอน	๑๕	๑๘.๗๕
๓.	ไม่ได้รับความสนับสนุนในการใช้อุปกรณ์	๑	๑.๒๕
๔.	ขาดแหล่งซื้อหาอุปกรณ์	๓	๓.๗๕
๕.	ไม่มีงบประมาณในการซื้ออุปกรณ์	๒๓	๒๘.๗๕
๖.	ไม่มีเวลาพอที่จะประดิษฐ์และใช้อุปกรณ์การสอน	๑๖	๒๐.๐๐
๗.	ไม่เห็นประโยชน์ในการใช้อุปกรณ์	๐	๐
๘.	รู้สึกอึดอัดว่าการสอนโดยใช้อุปกรณ์ ไม่เหมาะสมกับวัย ของนักศึกษา	๓	๓.๗๕
๙.	ไม่มีปัญหา	๑๔	๑๗.๕๐

จากตารางที่ ๓๖ จะเห็นว่าครูอาจารย์สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การสอนคือ อุปกรณ์มีน้อยไม่เพียงพอ รองลงมาคือไม่มีงบประมาณในการซื้ออุปกรณ์และบางกลุ่มไม่มีปัญหาในเรื่องนี้

สำหรับความมุ่งหมายของครูอาจารย์สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ในการวัดผลวิชานี้ ได้แสดงไว้ในตารางที่ ๓๗

ตารางที่ ๓๗ ความมุ่งหมายในการวัดผลวิชาสังคมศึกษา

ข้อที่	ความมุ่งหมายในการวัดผล	จำนวน	ร้อยละ
๑.	เพื่อเก็บคะแนนตามระเบียบของวิทยาลัย	๓๔	๕๒.๕๐
๒.	เพื่อวัดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนของนักศึกษา และครูอาจารย์	๕๘	๗๒.๕๐
๓.	เพื่อแบ่งหมุ่ นักศึกษาตามความสามารถ	๒	๒.๕๐
๔.	เพื่อการเลื่อนชั้นของนักศึกษาเท่านั้น	๒	๒.๕๐
๕.	เพื่อช่วยเสริมสร้างให้นักศึกษาเกิดประสบการณ์ใน การเรียนรู	๒๔	๓๐.๐๐
๖.	เพื่อให้ครูได้ทราบถึงพฤติกรรมของนักศึกษา	๒๐	๒๕.๐๐

จากตารางที่ ๓๗ จะเห็นว่าครูอาจารย์สังคมศึกษาส่วนใหญ่มีความมุ่งหมายในการวัดผลวิชาสังคมศึกษา คือ เพื่อวัดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนของนักศึกษา และครู รองลงมาคือมุ่งหมายเพื่อเก็บคะแนนตามระเบียบของวิทยาลัย และเพื่อช่วยเสริมสร้างให้นักศึกษาเกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ และมีจำนวนน้อยที่สุดที่มีความมุ่งหมายเพื่อการเลื่อนชั้นของนักศึกษาเท่านั้น และเพื่อแบ่งหมุ่ นักศึกษาตามความสามารถ

สำหรับวิธีการวัดผลนั้น ครูอาจารย์สังคมศึกษาส่วนใหญ่คือร้อยละ ๘๑.๒๕ ใช้วิธีรวมคะแนนการทำงาน of นักศึกษา คะแนนทดสอบและคะแนนสอบได้ ร้อยละ

๑๘.๗๕ ใช้วิธีเก็บคะแนนตลอดปีจากการทำงาน of นักศึกษา

และในการวัดผลนั้น ส่วนใหญ่คือ ๕๕.๗๕ บอกให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า จำนวนร้อยละ ๔๐.๐๐ บอกเป็นบางครั้งแล้วแต่กรณี และมีจำนวนน้อยที่สุดคือ

๑.๒๕ ไม่บอกให้ทราบล่วงหน้า

ขอทดสอบที่ใช้ในการวัดผลนั้น ได้แสดงไว้ในตารางที่ ๓๘ ดังนี้

ตารางที่ ๓๘ ขอบทศอบที่ใช้เพื่อการวัดผล

ข้อที่	ขอบทศอบที่ใช้	จำนวน	ร้อยละ
๑.	ขอบทศอบที่ครูผู้สอนสร้างเอง	๓๐	๘๓.๕๐
๒.	ขอบทศอบที่หัวหน้าหมวดวิชา เป็นผู้สร้าง	๑๐	๑๒.๕๐
๓.	ขอบทศอบที่ครูอาจารย์ในสายวิชาสังคมศึกษารวม กันสร้าง	๔๕	๕๖.๒๕
๔.	ขอบทศอบปีก่อน ๆ	๑๖	๒๐.๐๐
๕.	ขอบทศอบจากวิทยาลัยอื่น ๆ	๕	๖.๒๕

จากตารางที่ ๓๘ จะเห็นว่าขอบทศอบส่วนใหญ่ที่ครูอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษา
ใช้เพื่อการวัดผลนั้น เป็นขอบทศอบที่ครูผู้สอนสร้างเอง รองลงมา เป็นขอบทศอบที่ครู
อาจารย์ในสายวิชาสังคมศึกษารวมกันสร้าง และมีจำนวนน้อยที่สุดที่ใช้ขอบทศอบจาก
วิทยาลัยอื่น ๆ

ระยะเวลาที่ครูอาจารย์สังคมศึกษากำหนดจะทำการทดสอบนั้น ใกล้เคียงไว้
ในตารางที่ ๓๙ ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๓๔ ระยะเวลาที่กำหนดจะทำการทดสอบวิชาสังคมศึกษา

ข้อที่	ระยะเวลาที่กำหนด	จำนวน	ร้อยละ
๑.	ทุกครั้ง เมื่อสอนจบในแต่ละชั่วโมง	๔	๕.๐๐
๒.	เมื่อจบบทเรียนแต่ละบท	๑๐	๑๒.๕๐
๓.	ตามที่วิทยาลัยกำหนดให้	๓๒	๔๐.๐๐
๔.	เดือนละครั้ง	๓	๓.๗๕
๕.	ตามที่ครูกำหนดไว้ล่วงหน้าในแผนการสอนระยะยาว	๕๖	๕๗.๕๐
๖.	เมื่อเห็นว่านักศึกษาไม่สนใจบทเรียน	๒	๒.๕๐
๗.	เมื่อไม่ได้เตรียมการสอนล่วงหน้า	๐	๐

จากตารางที่ ๓๔ จะเห็นว่าครูอาจารย์สังคมศึกษาส่วนใหญ่จะทำการทดสอบวิชาสังคมศึกษาตามที่กำหนดไว้ล่วงหน้าในแผนการสอนระยะยาว รองลงมาคือตามที่วิทยาลัยกำหนดให้ และมีจำนวนน้อยที่สุดที่ทำการทดสอบเมื่อเห็นว่านักศึกษาไม่สนใจบทเรียน แต่ไม่มีอาจารย์สังคมศึกษาผู้ใดเลยที่ทำการทดสอบเมื่อไม่ได้เตรียมการสอนล่วงหน้า

เพื่อให้การวัดผลวิชาสังคมศึกษาเป็นไปอย่างเหมาะสม ครูอาจารย์สังคมศึกษาได้ดำเนินการต่าง ๆ ดังแสดงไว้ในตารางที่ ๔๐

ตารางที่ ๔๐ การดำเนินการ เพื่อให้การวัดผลวิชาสังคมศึกษาเป็นไปอย่างเหมาะสม

ข้อที่	การดำเนินงาน	จำนวน	ร้อยละ
๑.	กำหนดการวัดผล และประเมินผลนักเรียนไว้อย่างแน่นอน	๒๔	๓๐.๐๐
๒.	พิจารณาความเหมาะสมของข้อสอบก่อนที่จะนำไปใช้เสมอ	๕๑	๖๓.๗๕
๓.	ศึกษาวิธีการใหม่ ๆ เกี่ยวกับการประเมินผลความรู้ ของนักศึกษา	๒๐	๒๕.๐๐

จากตารางที่ ๔๐ จะเห็นว่า เพื่อให้การวัดผลวิชาสังคมศึกษาเป็นไปอย่างเหมาะสม ครูอาจารย์สังคมศึกษาส่วนใหญ่ได้ดำเนินการโดยพิจารณาความเหมาะสมของข้อสอบก่อนที่จะนำไปใช้เสมอ รองลงมาคือกำหนดการวัดผลและประเมินผลนักเรียนไว้อย่างแน่นอน และศึกษาวิธีการใหม่ ๆ เกี่ยวกับการประเมินผลความรู้ของนักศึกษา

ปัญหาต่าง ๆ ที่ครูอาจารย์สังคมศึกษาประสบในการวัดผลแสดงไว้ในตารางที่ ๔๑ ดังต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๔๑ ปัญหาที่ครูอาจารย์สังเกตพบในการวัดผล

ข้อที่	ปัญหาในการวัดผล	จำนวน	ร้อยละ
๑.	ขาดความเข้าใจในวิธีการสร้างแบบทดสอบที่เหมาะสม	๑๘	๒๒.๕๐
๒.	ไม่ได้รับการสนับสนุนในด้านการใช้แบบทดสอบใหม่ ๆ	๔	๕.๐๐
๓.	ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างแบบทดสอบ	๑๓	๑๖.๒๕
๔.	มีปัญหาในด้านการเงินที่จะทำแบบทดสอบ	๗	๘.๗๕
๕.	มีปัญหาในด้านการตรวจและให้คะแนน	๔	๕.๐๐
๖.	ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบจะวัดผลได้ถูกต้อง	๓๕	๔๓.๗๕
๗.	ไม่มีปัญหา	๒๓	๒๘.๗๕

จากตารางที่ ๔๑ จะเห็นว่าปัญหาที่ครูอาจารย์สังเกตพบเป็นส่วนมากในการวัดผลคือ การไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบจะวัดผลได้ถูกต้อง รองลงมา เป็นพวกที่ไม่มีปัญหา และขาดความเข้าใจในวิธีการสร้างแบบทดสอบที่เหมาะสม และมีจำนวนน้อยที่สุดที่ไม่ได้รับการสนับสนุนในด้านการใช้แบบทดสอบใหม่ ๆ และมีปัญหาในด้านการตรวจและให้คะแนน นอกจากนี้มีผู้เสนอปัญหาอื่น ๆ เป็นต้นว่า เวลาในการทำข้อสอบมีน้อย และจำนวนนักเรียนมีมากทำให้ต้องให้ข้อสอบเป็นแบบปรนัย เป็นส่วนมาก

อุปสรรคที่ทำให้การปฏิบัติงานตามโปรแกรมไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร ได้แสดงไว้ในตารางที่ ๔๒

ตารางที่ ๘ อุปสรรคที่ทำให้การปฏิบัติงานตามโปรแกรมไม่ไฉดเท่าที่ควร

ข้อที่	อุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
๑.	ครูอาจารย์ประจำหมวดวิชามีไม่ครบ	๒๘	๓๕.๐๐
๒.	ครูอาจารย์มีงานพิเศษมาก นอกเหนือจากการสอน	๒๑	๒๖.๒๕
๓.	ครูอาจารย์สอนวิชาไม่ตรงกับความสามารถและความถนัด	๒๒	๒๗.๕๐
๔.	ไม่มีอุปสรรคเลย	๓๓	๔๑.๒๕

จากตารางที่ ๘ จะเห็นว่าส่วนใหญ่ไม่มีอุปสรรคใด ที่ทำให้การปฏิบัติงานตามโปรแกรมของวิทยาลัยครูไม่ไฉดเท่าที่ควร รองลงมาคือครูอาจารย์ประจำหมวดวิชามีไม่ครบ ครูอาจารย์สอนวิชาไม่ตรงกับความสามารถและความถนัด และครูอาจารย์มีงานพิเศษมากนอกเหนือจากการสอน เช่นการสอนภาคค่ำ ปัญหาอื่นคือมีชั่วโมงสอนมาก

อุปสรรคในการปรับปรุงโปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษาในวิทยาลัยต่าง ๆ แสดงไว้ในตารางที่ ๘ ต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๔๓ อุปสรรคในการปรับปรุงโปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษาในวิทยาลัย

ข้อที่	อุปสรรคในการปรับปรุงโปรแกรม	จำนวน	ร้อยละ
๑.	ครูมีพื้นฐานความรู้ต่างระดับกัน	๑๓	๑๖.๒๕
๒.	พื้นฐานการศึกษาของนักศึกษาไม่เหมือนกัน	๕๓	๖๖.๒๕
๓.	มีความขัดแย้งระหว่างผู้สอนกับผู้บังคับบัญชา	๓	๓.๗๕
๔.	ขาดงบประมาณในการปรับปรุงมาตรฐานการเรียนการสอน	๑๕	๑๘.๗๕
๕.	ไม่มีอุปสรรค	๖	๗.๕๐
๖.	อื่น ๆ	๒	๒.๕๐

จากตารางที่ ๔๓ จะเห็นว่าอุปสรรคส่วนใหญ่คือพื้นฐานการศึกษาของนักศึกษาไม่เหมือนกัน จำนวนรองลงมาคือขาดงบประมาณในการปรับปรุงมาตรฐานการเรียนการสอน และครูมีพื้นฐานความรู้ต่างระดับกัน ส่วนปัญหาอื่น ๆ ซึ่งมีเป็นจำนวนน้อยคือการที่อาจารย์บางท่านไม่ให้ความร่วมมือ และวิชาการต่าง ๆ ก้าวหน้าขึ้นแต่ความรู้ของครูยังล้าหลัง

สำหรับปัญหาอื่น ๆ ที่อาจารย์สังคมศึกษาประสบนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว ได้แสดงไว้ในตารางที่ ๔๔ คือ

ตารางที่ ๔๔ ปัญหาอื่น ๆ ที่ประสบ

ข้อที่	ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
๑.	เอกสารทางวิชาการ และตำราคนควาสำหรับครูมีน้อย	๑๖	๒๐.๐๐
๒.	อุปกรณ์การสอนมีไม่พอเพียง	๗	๘.๗๕
๓.	ห้องสมุดมีหนังสือคนควาและอ่านประกอบไม่พอกับจำนวน นักศึกษา	๕	๖.๒๕
๔.	เนื้อหาในหลักสูตรมีมาก แต่ระยะเวลาในการสอนสั้น ทำให้สอนไม่ทัน หรือสอนไม่ไค้ที่ควร	๗	๘.๗๕
๕.	ต้องสอนหลายวิชา และเปลี่ยนวิชาใหม่ทุกเทอม ทำให้ เตรียมตัวไม่ทัน	๖	๗.๕๐
๖.	นักศึกษาไม่ชอบวิชาสังคมศึกษา ไม่กระตือรือร้นในการ เรียนการคนควา ทำให้การสอนไม่ไค้ผล	๔	๕.๐๐
๗.	นักศึกษามาจากโรง เรียนและครอบครัวที่ต่างระดับกัน ทำให้การอบรมสั่งสอนไม่ไค้ผลเท่าที่ควร และนักศึกษา สมัยนี้ให้สับสนตกยาก	๒	๒.๕๐

จากตารางที่ ๔๔ จะเห็นว่าปัญหาส่วนใหญ่คือเอกสารทางวิชาการและตำรา
คนควาสำหรับครูมีน้อย ปัญหารองลงมาคือเกี่ยวกับหลักสูตร อุปกรณ์การสอนตลอดจน
ปัญหาเกี่ยวกับตัวนักศึกษา

สำหรับข้อเสนอแนะของครูอาจารย์สังคัมศึกษาในการปรับปรุงการจัดโปรแกรมการสอนให้มีประสิทธิภาพนั้น ใ้มีผู้ให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ กัน ผู้วิจัยได้รวบรวมเฉพาะข้อเสนอแนะที่เห็นว่าสามารถจะนำมาพิจารณาเป็นแนวทางปฏิบัติได้ และนำเสนอตามลำดับดังนี้

๑. จัดให้ครูอาจารย์สังคัมศึกษา ใ้สอนวิชาที่ตนถนัด
๒. จัดอบรมหรือสัมมนา ครูอาจารย์สังคัมศึกษาทุกภาคเรียน
๓. จัดอบรมเกี่ยวกับการสร้างอุปกรณ์ วิธีสอนแบบใหม่และการนำเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้
๔. จัดทำห้องฉายภาพยนตร์ ที่พร้อมที่จะให้บริการตลอดเวลา
๕. จัดห้องโสตทัศนศึกษา สำหรับผลิตอุปกรณ์การสอน
๖. จัดห้องปฏิบัติการทางสังคัมหรือห้องสังคัม เพื่อให้นักศึกษาใ้คนควา
๗. ควรมีอุปกรณ์ใ้เพียงพอกับอัตราส่วนของนักศึกษา
๘. เปิดโอกาสใ้ครูอาจารย์ใ้ไปใ้ของสมุ่ก่อน ๆ นอกวิทยาลัยในเวลาราชการ
๙. ใ้นักศึกษาใ้จัดนิทรรศการในโอกาสพิเศษ
๑๐. จัดหนังสือพิมพ์ใ้อ่านหลาย ๆ ที่
๑๑. มีหนังสือคนควาประกอบการเรียนใ้เพียงพอ
๑๒. เชิญวิทยากรมาบรรยายเป็นครั้งคราว
๑๓. ในการวางแผนการจัดโปรแกรม ควรประชุมครูอาจารย์ในหมวดทุกคน
๑๔. เปิดวิชาเลือกใ้นักศึกษาใ้เลือกหลาย ๆ วิชา

จะเห็นใ้ว่า ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ข้างบนนี้ไม่ได้เป็นแนวคิดที่ใหม่ ใ้เคยมีนักการศึกษาเสนอแนะใ้ก่อนแล้วในวารสาร ตำรา และสิ่งพิมพ์ทางการศึกษาตลอดจนผลงานทางการวิจัย เกี่ยวกับการศึกษาทั้งในประเทศไทย และในต่างประเทศ หากแต่แนวคิดเหล่านี้ยังไม่ได้รับการนำมาปฏิบัติใน วิทยาลัยครูต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยทำการวิจัยในครั้งนี้